

ПОМОГАЈ БОГ

ČASOPIS EVANGELSKÍCH SERBOŮ

7. číslo

Budyšin, julij 1955

Lětnik 5

Bibliske rozpominanje

Jan 4, 5–15

W časach po tutej wojnje smy na drozy husto pućowarjow nadešli, kiž stajnje pućowachu, ale hdže po prawym chcychu, sami njewědzachu. Běchu wbozy čłowjekojo, kiž žaneje domizny, žaneho žadanja wjace njemějachu, hač svoj hlod z naprošenym chlébom spokojić a za nóc nekajke lěhwo namakać. Kak někotry z nich njeje zrudny konc wzal, čisce zadwělowany! Njerunamy so tutym? Naše žiwjenje džensa, nima wone samsny wobraz? Njejsmy z tym spokojom, zo to a tamne žadanje po zemskich potrjebnosćach so nam dopjelni, ale najhlubše žadanje swojeje duše zanjerodžimy? Nimamy tudy tola žane wobstajne město, ale přichodne pytamy. My smy po puću pak z Jezusom pak bjez Zbožnika! Naše mešćanske prawo pak je w njebjesach.

Jezus chce lačnosť duše spokojić.

Přińdže: a) na každym měsće, b) w každym času, c) spokojić najhlubšu lačnosť!

a) Wón sydny so, dokelž běše wustal, na tak mjenowanu Jakubowu studnju. Tam chodžachu žony po wodu a wěsće so tam husto někotre lochkomyslne slowo řečeše. A tole město dyrbyeše za Zbožnika klětka być. Kožde město je jemu prawe, hdžež može dušu dobyć. Přińdže do komorki, je wučil na čolmje, na kwasu, na horje, wšudžom chce nas dobyć. Tuž dyrbimy jemu wutrobu wotewrić, hdyž so k nam bliži. Runje tam, hdžež so nam to njezda přihódne być, so duše wot Jezusa zapřimnu. Bože hodžinki z nami! Kajke su wažne a rozsudzace za

nas. Na pućach jatby abo čekanja je někotru dušu zeznal abo slowo Bože slyšal, kiž jeho pokaza na to jene, štož je nuzne. Abo na wopačnym hrěšnym puću je Knjez tebe zapřijał kaž Saulusa pola Damaskona.

b) Hdyž běše Jezus wustal „a to běše wokolo šesteje hodžiny“, to je w dwanatej hodžinje připolndju po našim času, hdžež w horcym kraju wšitko wotpočuje, hdžež žane lisćo so njehiba, hdžež swět wotpočuje, Jezus pak njeměješe chwile spać: Ja dyrbju dželać kaž dolho je dzeń. Wón kóždzički čas wužiwa. Jemu žana hodžina přezahe, žana přepozdže njeje. Nikodemus přińdže w nocy, rano zahe stupi Jezus wučobnikam při jězorje Tiberias napřečiwo, w horcej připolndnišej hodžinje bliži so k Samaritiskej žonskej, wječor stupi mjez svojich wučobnikow z postrowom měra. Wón přichadza w každym času. Zo bychmy so jemu namakać dali! W každym času, hdyž Jezus přińdže! Steji před tvojimi durjemi a klapa: Slyšiš to? Ma swoje čiche hodžiny, njedzele ze svojim swjatym měrom w lubym Božim domje, čas pripravowanja na konfirmaciju — wažne časy wosebje tež za staršeju — wěš ty to! — wažne wokomiki w žiwjenju, hdžež Knjez nas zapřimnje. Jemu pak je tež kóžda hodžinka prawe, jenož zo je nam prawa. Horce připolndniše hodžiny, to su hodžiny pruwowanja. Tehdom by snano rad morkotał. Ale runje tehdy Knjez sedži při studni z wodu ži-

wjenja, zo by tebe wokřewil. Snano je w twojim žiwjenju hižom připolndno nimo, slončko so k wječoru nachila. Wopomń w tutym swoim času, što so k twojemu měrej hodži. Jezus je hotowy koždu hodžinu. Kotre běchu najčeše hodžiny za tebe? Njeběchu to, hdyž sy zpoznal, zo sy hrěšil a so wot Boha džělil? Kotre su najhorcyše sylzy? Njesu te, kiž so hrěcha dale plakaja? Tak spóznaj svoju winu, ale potom njedyrbiš zadwělować, ně: wutroby do wysokosće! Daj so, ze swjatym sakramentom k swojemu Zbožnikowej a wujednajej dowjesć! Wón přińdže, spokojić najhlubšu lačnosť! Dajće so zjednać z Bohom! To slowo budže heslo cyrkwinskeho dnja přichodneho lěta! Boh daj hnadu, zo bychmy postanyli z tyšnosćow našeje přiwěry do wšehomocy techniskich, hospodarskich, politiskich mocow a k swojemu Wumóžnikowej šli!

Žona so džiwa, zo sebi Jezus jako Žid wot njeje jako samaritanskeje žonskeje pić žada. Jej wotmołwi: „Hdy by wědžala dar Boži a što tón je, kiž tebi praji: „Daj so mi napić“ by jeho prosyla a wón by tebi dal žiwu wodu!“ Žonska na to rjekny: „Knježe, wšak ničo nimaš, z čimž by sebi načerpal!“ Tak myslu džensa hišće čelny čłowjek. Widži jenož materialne wěcy a štož je před wočomaj. Lačnosť drje tu je, ale duša praji wědžo abo njewědžo: „Daj so mi napić!“ Hdy běše w twojim žiwjenju hodžina, hdžež běchu wšitke twoje přeča dopjelnjene? Hdyž sebi mlodžeńca předstajiš, kotryž w polnej strowosći steji, abo muža w najlěpsich lětach, kiž

Hrono za měsac julij:

Kotrychž duch Boži hnuje, či su Bože džěci

Rom. 8, 14.

z njewustawajcej pilnosću wšitke
 ćežkoty swojeho powołanja pře-
 winje: njestejitaj kaž na wjersku
 swojeje mocy? Ale tak tola nje-
 wostanje. Njezačuwaš sam, zo
 wjace to njejsy, štož sy něhdy
 był, zo či džélo abo puć nětko
 ćežko pada? A tak z čłowjekom,
 kiž tak wjesele horje džěše, přeco
 bole dele džě, hdyž staroba so
 bliži, doniž z nim skončnje dele
 njepóndže do rowa.

Někotry so do teho njemože na-
 makać. Pyta džěrale studnje na
 swěće. Štož tu wodu pije, temu
 chce so borzy zaso pić! Chwataj-
 my k Jezusej, won ma žiwu wodu!
 Pawoł jonu rjekny: „Hačrunjež
 naš zwonkowny čłowjek so skazy,
 dha wšak nutřkowny so džěń wote
 dnja wobnowja. Won chce prajić:
 Runjež sym džěń wote dnja přeco
 starši a slabši, runjež přez přescě-
 hanje w službje mojeho Zbožnika
 moje čelne mocy přeco bole wote-
 bėraju, to, štož je Jezus do mnje
 plodžil, moja wěra, lubosć, nadži-
 ja, sćerpliwość, poslušnosć we
 wšitkim tym njewotebjera ale
 přibjera. Jubilar při konfirmaci-
 skim jubileju nam jónu praješe:
 „Mojej woči stej slabej, nimale
 nič wjace njemožu widžec, ale
 sym tola džakowniši a wjeselši
 hać prjedy: To sloněčko, kiž mje
 zhrěje, je Jezus Chrystus sam:
 hdyž won so na mnje směje, ja

mam, štož požadam.“ Cheluch
 Božej wječerje so tebi podawa, w
 kotrymž je woda žiwjenja. Swjata
 wječer je studnja, nad kotrejž
 ze zlotymi pismikami napisane
 stej: Zbožni su či, kiž su hlódni
 a lačni po prawdosći, přetož bu-
 džą nasyceni. A hdže čerpaš wodu
 w horcoće křiža, w spytowanjach
 swěta? Twoja studžeń je slowo
 Bože, Jezus sedži tam pódlą w
 modlitwje, w kotrejž z nim rěčiš.
 Što pytaš pola Jezusa? Nic wćip-
 nosć, ale žadanje po zbožu. Jeho
 sameho mamy pytać. Hdyž twoja
 duša sebi měr žada, pytaj knjeza
 Jezusa, nič druhe njepomha!
 Hdyž chce twój duch w tebi wu-
 swobodženy być wot mocy očěla,
 pytaj Jezusa, kiž je wšitkich
 zwjazkow přelamar! Pytaj jeho
 w hospodže jeho swjateho slowa,
 jeho domu, w modlitwje! Su tajcy,
 kiž su modlerjo, nic pak kemšerjo.
 Dolho njetraje a njekemšar je tež
 njemodler. Modlitwa je husto se-
 bična, njeje swjate modlenje w

knjezowym mjenje, ale husto je-
 nož žadanje njeměrnej wutroby.
 Tu w Božim domje, pak je dža-
 kowanje, dobroprošenje, zhromad-
 na modlitwa. Krasne hodžiny
 spožči nam Knjez w swojim to-
 warstwje, hodžiny wokřewjenja
 pod křižom, přěnički tamnych
 žnjow, ke kotrymž Knjez nas
 přeprasy, hdyž při wrotach wěč-
 nej hospody njebjeskeho wot-
 cowskeho domu luby hłos klinči:
 Pójće a hladajće, kak dobroćiwý
 je Knjez!

Tuž nawukni my wutrobu wote-
 wrić a za nas wšitkich prosyć:
 Přińdž k nam twoje kralestwo,
 Knježe Jezu!

Halleluja, kajka hnada, wyso-
 kosć a hlubina!

Wěra do wutroby hlada w lu-
 bosći, kiž Bóh sam ma.

A tón prawy Wótč wšěch džěci,
 kiž te džiwý čini wšě,

njej k widženju na swěće mi
 tak jara blisko je.

Šo.

Mjeno Jezusowe

(Fil. 2, 9)

Škit mjeno Jezom Chrysta je,
 so čertej přeciwja,
 z nim z wutroby wšo brěmjo džě,
 z nim wuchowany ja.

Ow mjeno, wulke, džiwne ty,
 Knjeza wšěje krasnosće,
 sy wumoženej' wosady
 w wšěj bitwje dobyće.

Wšak čerta skutki ničiš ty,
 a hela třepoce,
 přez tebję mamy pokoj my
 a tu 'žno dobyće.

Ow mjeno, wulke . . .

Kak murje rozwalēja so,
 hdyž daš so slyšec ty,
 tež horda duša čuja to,
 so chila we hrozy.

Ow mjeno, wulke . . .

Před tutym mjenom cofaja
 či samo duchojo,
 a bórže je so zhubila
 zła moc a čertowstwo.

Ow mjeno, wulke . . .

W každym měsće, w každej wsy
 to mjeno dobudže;
 za heslo jo nětk njesemy
 při wšitkej čěmnoće.

Ow mjeno, wulke . . .

Njeh wjele je, kiž wotpadli,
 my za nim póndžemy.
 Škit mjeno Jezom Chrysta je,
 jo wšudžom chwalimy.

Ow mjeno, wulke . . .

(Z kěrlušow ludoweho misijonstwa
 přeložiloj K. W. a La.)

**Boži dom
 w Chrjebi**

Žnjeńcy, kajkichž chcemy sej znowa wuprosyć

Wujimk z přednoška M. Mjeltki-Bartskeho na Serbskim cyrkwiskim dnju w Budyšinje

Wjetšina z nas je burskeho pochoda a so ze znjemi a žnjeńskim džělom derje znaje. — Wjele smy džensa hižom slyšeli tež wo dobrych žnjeńcach a žnjowych džělačerjach we zaštych časach. Naši stari kemšerjo so derje dopominaju tych časow, hdyž běchu Bože domy přepjelnjene z po-božnymi připoslušarjemi, a sam hišće naziwowych w mlodych lětach, hdyž ze zдалeneje wsy ke kemši džěch, kak so po kemšacych sčezkach z kemšerjemi čornješe. A džensa, hdyž bychu so ludžo z modernymi techniskimi srědkami bjez prócy do Božeho domu dowjezli, njewidziš tam nikoho abo tola jara malo. Na čim može abo mohło to zaležeć? Lud je hišće samsny kaž tehdom, byrnjež tež čětro přeněmčeny. Bože domy su tež hišće samsne, haj z džěla hišće rjenje hač w starych, dobrych časach a naši fararjo na-ložuju wšu prócu. Ale čłowjek so zdaluje, nima chwile abo nochce docyla ničo wědžeć wo Božim słowje a wo Božim kralestwje.

Spytajmy sej tole rozjasnić.

Hdyž to přirunamy z ratarskimi žnjemi, konstatujemy, zo tež njeje lěto kaž druhe. Domchowanje žnjow wotwisuje wot wjedra. Je-li wjedro přihodne, možeš wšitko z lóhkej prócu dokonjeć. A nawopak ma ratar wjele džěla při dešćowatym wjedrje.

Zda so, zo mamy tež na Božich žnjach nětko hubjene wjedro. Při njepřihodnym wjedrje pomha tež w ratarstwje susod abo přećel burej, zo bychu so žně z polow wukradnyle. Kaž Boh luby Knjez w zemskim nastupanju dawa po swojej swjatej woli dobre a špatne wjedro, tak tež dawa přez swjateho Ducha časy, hdyž su wutroby wotewrjene za Bože slowo abo tež duchownje njeplodne časy. Tuž mamy so prócować derje wědžo, zo budže wša naša próca podarmo, hdyž ju Boh nježohnuje.

A nětko někotre pokiwaj:

Žnjeńc njetrjeba być jenož wosadny farar sam, ně, žnjeńc na Božim polu može być každy jednotliwec z nas wšědnego luda. Hdyž mamy nětkle hubjene wjedro, tak zapřehńmy so tola každy na swoje wašnje do Božeho žnjeńckeho džěla. Podpjerajmy wosadneho fararja při jeho džěle.

Njeprajmy: Što mje to stara? To njeje moje džělo! Njejsym k temu powołany! Kóždy křesćijan može być na Božich žnjach. Kak to?

W kak wjele wosadach nimamy hišće žadyn cyrkwinski chor, a tola runje tajki cyrkwinski chor sylnje wožiwja wosadne žiwjenje. Zbožowni su spěwarjo a spěwarki, hdyž smědžachu ze svojim spěwom Božu službu porjenje. To same plaći tež wo pozawnskich chorach!

Křesćijanska žonska a muska služba wabitej mócnje nas, zo bychmy sobu zapřimnyli do džěla.

Najwažniše na žnjach pak je, zo maš mlodych džělačerjow. Zo bychmy so tola tajkich mlodych pomocnikow dohladali! Kóžde lěto wulka ličba mlodych svoj křesćanski slub wobnowja a tak někotrej staršej so starosciwje prašataj: Što by naju džěčo do powołanja nawuknyć mohło? Na cyrkwiskim polu je telko možnotow swoje džěčo dać wukublać za fararja, katechetu, kantora abo druheho cyrkwiskeho sobudžělačerja. Wšitko powołanja, kotrež moža sprawnego džělačerja krasnje wozbožeć. Tuchwilu drje mamy hišće w serbskich wosadach serbskich fararjow a hižo nic we wšitkich. Dokelž jich tu njeje dosć, dyr-

bjachu so farstwa w Chwaćicach, we Łazu, w Ketlicach, přenje farske město Michalskeje wosady w Budyšinje, druhe farske město w Hodźiju a dobra serbska wosada w Poršicach z Němcom wob-sadzić. A borzy pońdže ton a tamny ze serbskich fararjow na svoj derje zasluženy wumjeńk, kotryž džensa hišće swěru svoju službu wukonja. Potom wosyroča hišće mnohe druhe wosady. We wokomiku pak nimamy skoro žaneho duchownskeho dorosta. Runje tak ma so ze serbskimi kantorami. Młodzinje so poskičaja stipendije na wyšich šulach a uniwerzicach, tak njenastanu staršim, kiž chcedža swoje džěci za cyrkwisku službu wukublać dać, žanych wudawkow. Rozhladujmy so za mladostnymi, kotřiž mohli tuton puć wukublanja nastupić!

Džěci same možemy na dosć spomožne wašnje do džěla na Knjezowych žnjach zapřahnyć jako spěwarjow w kurendže.

Prošmy Knjeza žnjow, zo by nam žnjeńcow do svojich žnjow dał na wšelake wašnje a we wulkej ličbe. Hdyž tak prosymy, sym přeswědčeny, zo nas njewopušći, dokelž je nam Jeho Syn přislubił:

Ja sym pola was wšitke dny hač do skónčenja swěta.

Ewangeliski farar — njeplech ze swjatarskim wobličom

W serbskim časopisu „Chorhoj měra“ w čisle 15/16 na awgust 1954 čitachmy na stronje 26 w nastawku „Před njebjeskimi wrotami“:

Prindže druhu knjez, tajki tołsty ze swjatarskim wobličom.

„Štoha sy?“ Pětr so jeho woprašaja.

„Sym boži služobnik!“ tamny maznje přednjese.

„Hm, wěš slowa jara rjenje sadžeć! Ale prošu će, wupraj so trochu zrozumliwšo! Prošu, kajke maš powołanje?“ Pětr jeho namolwi.

„Sym farar a dušepastyr!“

„Farar, tak? A zwotkel?“

„Z Wornarjec!“

„Što, z Wornarjec? Tak sy ty ton njeplech, kiž je holanam narečal, zo bychu swoje grunty a

statoki předali wuhlowym knježkam, tym pienježnikam. A za to sy dostał judaski profit! A ty sebi zwěriš, sej tu nam před woći stupić? Dži do hele! Tam njech tebi zatepja z tymi briketami z jamy „Erika“, na kotrychž lěpja zdychi a zakleća serbskich holanow, kotrychž sy přeradžil!“

No, myslach sej, tu horjeka z ludzemi tola trochu hinak wobchadžeja dyžli deleka na tym mazanym swěće. A poča so mi tam lubić . . .“

Redakcija časopisa „Chorhoj měra“ zdžěli nam na naše naprašowanje 6. 10. 1954, zo je dušepastyr, wo kotrymž so řeči na 26. stronje „Šeršenja“, był wěsty knjez farar Nowak, kiž je skutkował w 20. lětach.“

Na to wobhonichmy so pola

Wojerowskeje superindententury za tutym fararjom Nowakom. Farar Cernik nam na to scěhowace wotmołwi:

„Bratr Nowak je tu we Wojerecach ze žohnowanjom hač do lěta 1934 swěru a swědomiče skutkował. Akty wo nim tu njejsu, dokelž so wšitke podložki we Wojerecach we wójnje spalichu. Nowak bě němski farar a je serbsku řeč nawuknył a je po prjedawšim rozdželenju wjesny džěl wosady dušepastyrse wobstarał. Z jeho nadawkom běchu hač do konca serbske Bože služby. Wot 1934 do 1943 běše hač do swojeje smjerće na wotpočinku w Zhorjelcu. Z wobhonjenjom pola staršich wosadnych scěhowace zhonich: Farar Nowak je z hnujacej swěru swoje zastojnstwo wukonjał a je wosebje z dušepastyrjom był mjez serbskimi wosadnymi. Kajkežkuli pjenjezne manipulacije na bance we Wojerecach za jeho čas njeběchu spoznać. (Tak wukraji to direktor banki, kotryž w swojim času banku nawjedowaše a kotryž je tu džensa hišće w polnej duchownej čerstwosci žiwy jako 87 lětny starc.) Tež tehdomniši kantor njemože z najlěpšej wolu wo tajkich akcijach fararja Nowaka rozprawjeć. Naprašowanja pola druhich wosadnych wostachu tohorunja bjez koždeho připóznaća naspomnjenych porokow.

Pola wšitkich mojich rozmołowow so přeco zaso wuzběhny, zo so farar Nowak, dalokož wosadni wědža, njeje ženje starał wo priwatne wobchodne naležnosće swojich wosadnych.

Won je nětk před 11 lětami zemrjel, tuž njesměli so wěcy porokować, kotraž po mojim zdaću žaneho podložka nimaju.

Drježdžany.

19. junija běchu w Drježdžanach serbske kemše. Po kemšach so kemšerjo z předarjom zetkachu we wosadneje žurli Měrcin-Luthe-roweje cyrkwy, zo bychu hromadže šalku kofeja wupili a potom wobrazy wobhladuju sej wulećeli do rjaneje serbskeje domizny. Wjele cyrkwjow našich serbskich wosadow widžachu a so jich rjanosće wjeselichu.

Z našich wosadow

Kublanski čas serbskich fararjow w Lejnje.

Serbscy fararjo sakskeje cyrkwy zeždzechu so wot 5. hač do 11. smažnika 1955 w Lejnje pola Bukec, zo bychu so zhromadnje dale wudospolnili za swoje zamołwite duchownske powołanje. Zhromadnje čitachu w swjatym Pismje, modlachu so a spěwachu kěrluš. Dale pak slušachu do jich porjada wědomostne přednoški a wukublanje w serbsčinje. Tak jim farar Richter z Radebeula přednošowaše wo parapsychologii, direktor Pětr-Małowjelkowski wo dušinym wuwicu džěci, farar Hofmann-Zhorjelski wo ekumene, farar Zyguš-Wulkoždžarowski wo cyrkwinskih stawiznach Hornjeje Lužicy w husitiskej dobje.

Přeložuju perikopy z ewangelijow kublachu so w swojej maćerščinje. Z wulkej radoscu čitachu nowu knihu serbskeho molerja Měrcina Nowaka-Nječornskeho „Mištr Krabat“, kotraž je po swojej řeči jara zajimawa. Wobsah knihi běše při tym podlanski.

Z Bukec.

Džen do swjatkow Hemepec mandželskaj w Trjebjeńcy swój zloty mandželski jubilej swjećeštaj. Jeju požohnowanje so w Božim domje wotmě, a cyrkwinski a pozawnowy chór swjatočnosť wudebještej. Hemepec nan běše dolhe lětdžesatki z wjerčerjom w Budyskej wagonowni a džensa jako stawnik swěru svoje zastojnstwo wukonja, mjez tym zo Hemepec mać kaž přeco w domje swojeho džěla hlada. Boža milosć jeju při wšem džěle a procy a tež druhdy bēdže stroweju a čileju zdžerža, a tež Pomhaj Boh jimaj Bože dalje žohnowanje za žiwjenski wječor přeje.

Z Njeswaćidla.

Ducy z korčmy mlody muž našeje wosady smjertnje z motorskim znjezboži. Stož ma wuši, tón posluchaj!

Z Rakec.

25. 6. 1955 zemrě w Rakecach serbska farska wudowa Marja Křižanowa rodž. Wirthech, 31 lět bě začichim a zabyta jako wudowa žiwa. Z bolosćemi běše swojej serbskeje řeči swěrna.

Zdaloka strowi
wěža
Bukečanskeho
Božeho doma.